

Onzekerheidsvarianten

Het economisch herstel in het eurogebied zou op korte termijn wat sterker kunnen zijn door een sneller herstel van vertrouwen van consumenten en producenten. De afgelopen tijd is het vertrouwen gedrukt door voortgaande onzekerheid over de nasleep van de kredietcrisis, zoals de perikelen in Griekenland en de aangekondigde forse bezuinigingen bij de meeste overheden. Dit heeft ook de angst gevoed voor een dubbele dip. De stevige bbp-groei in Duitsland in het tweede kwartaal en het (vooral nog) onder controle brengen van de noodsituatie in Griekenland waren opstekers, die ertoe kunnen leiden dat het vertrouwen in het eurogebied toch sneller herstelt dan in de centrale projectie is aangenomen. Dit leidt in variant A tot een hogere groei van de relevante wereldhandel en navenant sneller oplopende olie- en grondstoffenprijzen vanaf het derde kwartaal in 2010 tot en met het laatste kwartaal van volgend jaar. De voorspoediger ontwikkeling in het buitenland stelt Nederlandse producenten in staat de export op te schroeven, met positieve macro-economische doorwerkingseffecten op consumptie, investeringen en werkgelegenheid. Het grotere vertrouwen heeft bovendien een direct opwaarts effect op de binnenlandse consumptie en investeringen. Door de hogere invoerprijzen komt de inflatie volgend jaar wat hoger uit, wat weer een drukkend effect heeft op de consumptie. In deze variant komt de bbp-groei in 2011 0,5%-punt hoger uit, waardoor de economische groei volgend jaar niet terugvalt maar juist iets aantrekt vergeleken met de groei in 2010. Het EMU-saldo zou in vergelijking met de basisprojectie in 2011 met 0,2%-punt verbeteren.

Het broze herstel van de wereldeconomie zou echter ook verstoord kunnen worden, bijvoorbeeld door sterk tegenvallende groei in de Verenigde Staten. Dit resulteert in variant B in een lagere groei van de relevante wereldhandel, navenant lagere invoerprijzen en in een lager consumenten- en producentenvertrouwen. In dit scenario komt de bbp-groei volgend jaar 0,9%-punt lager uit dan in de centrale projectie. De economische groei in Nederland bedraagt volgend jaar in dat geval slechts ¾%. De lagere bezettingsgraad en winstgevendheid hebben een drukkend effect op de investeringsgeneigdheid. Ook de werkgelegenheid komt extra onder druk te staan, wat de consumptie neerwaarts beïnvloedt. De lagere productie leidt vervolgens tot een kleine oploop van de werkloosheid. Onder invloed van tegenvallende belastinginkomsten en extra uitgaven aan uitkeringen komt het EMU-saldo in 2011 0,4%-punt bbp lager uit dan in het basispad.

Effecten van**A: Gunstiger economische ontwikkeling in het eurogebied****B: Tegenvallende economische ontwikkeling wereldwijd**

	A		B	
	2010	2011	2010	2011
	cumulatieve afwijkingen in %			
Relevante wereldhandel, volume	0,2	1,5	- 0,5	- 3,1
Invoerprijs goederen	0,2	1,4	- 0,7	- 5,3
Lange rente (niveau in %, nominaal)	0,0	0,2	- 0,1	- 0,9
Olieprijs (Brent, niveau in dollars per vat)	0,5	3,0	- 1,8	- 11,3
Contractloon marktsector	0,0	0,4	0,0	- 0,5
Consumentenprijsindex (CPI)	0,0	0,3	- 0,1	- 1,0
Bruto binnenlands product (BBP), volume	0,1	0,5	- 0,1	- 1,0
Particuliere consumptie, volume	0,1	0,5	- 0,1	- 0,8
Investeringsbedrijven (excl. woningen), volume	0,2	2,3	- 0,4	- 4,7
Uitvoer goederen (exclusief energie), volume	0,2	1,2	- 0,4	- 2,8
Werkgelegenheid (arbeidsjaren)	0,0	0,2	0,0	- 0,4
EMU-saldo (niveau, % BBP)	0,0	0,2	0,0	- 0,4